

Tertius Spere

Actatum de sp̄era quattuor capitulis distinguimus. Dicturi
primo quid sit sp̄era: Quid sit eius centrum. Quid axis sp̄ere
Quid polis mundi Quot sunt sp̄ere et que sit forma mundi.

In scđo de decē circulis ex quib⁹ hec sp̄era materialis cōponitur. et illa sup
celestis que per istā imaginatur vel componi intelligit. In tertio de ortu ⁊
occasū signor⁹ et de diversitate dierū et noctiū et de diuīsione climatiū. In
quarto de circulis et motib⁹ planetarū et de causis eclipsium. ¶ **S**p̄era
igit̄ ab Euclide sic describit̄. Sp̄era est transit⁹ circūferentie dimidi⁹ circu-
li que quotiens sita dyametro quo usq; ad locū suū redeat circū ducit̄ Id est
sp̄era est corpus rotundū ⁊ solidū qđ describitur ab arcu semicirculi circum-
ducto: Sp̄era igit̄ a Theodosio sic describitur Est corpus solidum una
superficie contextum in cuius medio est punctus. a quo omnes linee ducte
ad circumfrentiam sunt equales:

C Anteq̄ intellect⁹ harū diffinitionū agrediatur / supponēda sunt quēdā
principia geometrica **Circul⁹** est : vt dicit pmo Euclidis : figura plana vna
linea contēta / que circūferentia nominatur in medio cui⁹ est pūctus / a quo
om̄es linee recte ad circūferentia exēentes sibi⁹ nūcē sunt eq̄les pūct⁹ medi⁹
us dī centru⁹ circuli . **Dyameter** circuli ē linea recta que super eius centrum
transiens extremitatem⁹ suas circumferentie applicans circulū in duo me-
dia diuidit **E**t dicitur **a dia** qđ est duo et metros mensura quasi duo men-
surans . hoc est duas extremitates equales circumferentie / seu polum arti-
cum ⁊ polum antarticum . **Arcus** est portio circumferentie cum sua chor-
da . **Angulus portionis** / dicitur quem chorda cum arcu constituit **Vnde**
omnis linea extra centrum circuli in eundem cadens vocatur chorda **arcus**
causa est quia circulus s̄m eam non mensuratur per equalia . **C** Pro in-
tellectu prīme diffinitionis : que est ipsius Euclidis in undecimo libro ele-
mentorum p̄tianus argillam mundam ad modum corporis cubici dispo-
sitam ! applicemus chordam ferream per medium / et adiungemus lamī-
nam semicircularē ferream ita tamen / q̄ chorda cum lamina semicirculat
et circuuiolui possit et stante corpore solido . Lamina semicircularis in eo
existens circumducatur ⁊ aperiatur tunc inuenietur corp⁹ specicū rotun-
dum et solidum ex arcu lamine semicircularis ferree circumducte procreatū
pot etiā reddere corp⁹ ch̄lindri hoc est semicirculū cū q̄drato si prima vi-
ce statuet corp⁹ solidū nā corpora solidā a plāno ordinata debent esse ma-